

[Pradžia](#) > Mano teisės tyrimo metu

Mano teisės tyrimo metu

A) Ar tai, kad esu užsienietis, turi įtakos tyrimui?

Jei jūs, kaip kaltinamasis, nurodote, kad nesuprantate kalbos, kuria nagrinėjama byla, turite teisę į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas.

B) Kokie yra tyrimo etapai?

i) Įrodymų rinkimo etapas / tyrėjo įgaliojimai

Baudžiamasis procesas prasideda iki baudžiamojo persekiojimo atliekamais pirminiais parengiamaisiais veiksmais visų pirma renkant pranešimus apie nusikalstamą veiką ir kitokius pranešimus, tada jie patikrinami ir priimamas sprendimas dėl tolesnių veiksmų.

Jei turite duoti parodymus kaip asmuo, kuris, remiantis tam tikromis išvadomis, kaip įtariama, padarė nusikalstamą veiką, turite teisę tylėti ir gauti teisinę pagalbą.

Jei yra pagrindas pradėti baudžiamąjį persekiojimą, baudžiamajame procese pereinama į ikiteisminio tyrimo etapą. Priklausomai nuo nusikalstamos veikos sunkumo ikiteisminis tyrimas gali būti atliekamas bendrąja tvarka, supaprastinta tvarka arba vadinamąją itin supaprastinta tvarka.

Vėliau jums gali būti pateikti kaltinimai. Apie juos jums turi būti pranešta nedelsiant ir jūs, kaip kaltinamasis, galite pareikšti prieštaravimą dėl šių kaltinimų per tris darbo dienas.

Kai jums pateikiami kaltinimai, jūs, kaip kaltinamasis, turite tam tikras teises, įskaitant teisę pateikti pareiškimą dėl visų veikų, kuriomis esate kaltinamas, ir susijusių įrodymų, tačiau jūs taip pat turite teisę tylėti. Galite nurodyti faktines aplinkybes, pateikti ir gauti jus išteisinančius įrodymus bei teikti prašymus ir skundus.

Turite teisę pasirinkti advokatą ir su juo konsultuotis, be kita ko, teisėsaugos institucijoms arba teismui vykdant procesinius veiksmus. Vis dėlto, kai esate apklausiamas, negalite tartis su advokatu, kaip atsakyti į jums pateiktą klausimą. Galite prašyti, kad jūsų advokatas dalyvautų jūsų apklausoje, taip pat kad jis dalyvautų kituose procesiniuose veiksmuose, atliekamuose ikiteisminio tyrimo etape.

Savo teises galite įgyvendinti pats arba per savo advokatą.

Jei negalite pasisamdyti advokato, turite teisę gauti nemokamą gynybą arba gynybą už mažesnę mokestį. Vis dėlto turite įrodyti, kad turite teisę į tokią nemokamą gynybą arba gynybą už mažesnę mokestį.

Teisėsaugos institucijos ir teismas turi visada jums suteikti informaciją apie teises, įskaitant prisipažinimo kaltu reikšmingumą, bei užtikrinti, kad jūs galėtumėte pasinaudoti visomis savo teisėmis.

ii) Sulaikymas

Sulaikymas yra procesinis veiksmas, kai trumpam laikui apribojama nusikalstama veika kaltinamo asmens laisvė.

Jūs, kaip kaltinamasis, vykdant baudžiamąjį procesą galite būti sulaikytas, jeigu taikomas vienas iš kardomojo kalinimo pagrindų ir dėl skubos sprendimas dėl sulaikymo negali būti priimtas iš anksto. Jus sulaikys policijos pareigūnas, kuris turi jums nurodyti sulaikymo priežastis ir jus apklausti nedelsiant.

Jei po apklausos nuspręsta taikyti kardomąjį kalinimą, prokuroras per 48 valandas (arba, teroristinio nusikaltimo atveju, per 96 valandas) turi pateikti prašymą. Tada per 48 valandas, arba, itin sunkių nusikalstamų veikų atveju, per 72 valandas, teismas turi priimti sprendimą.

iii) Apklausa

Apklausoje metu negalite būti jokiais neteisėtais būdais verčiamas prisipažinti.

Jūs, kaip kaltinamasis, prieš pradėdami apklausą turite būti supažindintas su teise duoti parodymus arba tylėti. Turite būti informuotas, kad niekas negali jūsų versti prisipažinti. Jūs taip pat turite būti informuotas apie galimybę pasirinkti advokatą arba paprašyti, kad jis būtų jums paskirtas ir dalyvautų apklausoje.

Jums turi būti suteikta galimybė pateikti išsamų atsakymą dėl pateiktų kaltinimų ir pateikti jūsų teiginių įrodymus.

Jums gali būti pateikti klausimai, papildantys jūsų parodymus arba paaiškinantys nepateiktą, dviprasmišką ir nenuoseklią informaciją. Klausimai turi būti pateikti pagarbiai ir nuosekliai. Jums negali būti pateikti tendencingi, klaidinantys klausimai arba klausimai, kuriuose minimos aplinkybės, kurias siekiama nustatyti remiantis jūsų parodymais. Klausimais negali būti nederamai kišamasi į jūsų privatų gyvenimą, nebent siekiama nustatyti padarytos veikos motyvus.

iv) Kardomasis kalinimas

Kardomasis kalinimas gali būti jums taikomas tik jeigu jums pateikti kaltinimai, jeigu iš nustatytų faktinių aplinkybių matyti, kad buvo padaryta nusikalstama veika, kurią padarėte jūs, ir jums taikomas vienas iš kardomojo kalinimo pagrindų. Tokie pagrindai, be kita ko, yra pasislėpimo ar pabėgimo grėsmė, grėsmė, kad bandysite daryti įtaką liudytojams ar bendrininkams ir kt., arba kad jūs toliau tęsite nusikalstamą veiką.

Iki sprendimo dėl kardomojo kalinimo priėmimo jūs turite būti apklaustas. Sprendimą dėl kardomojo kalinimo galite apskųsti, skundą nagrinės aukštesnės instancijos teismas.

Turite teisę prašyti būti paleistas. Praėjus 30 dienų po galutinio sprendimo dėl kardomojo kalinimo priėmimo galite pateikti naują prašymą dėl paleidimo.

Ikiteisminio tyrimo laikotarpiu kardomasis kalinimas jums gali būti taikomas ne ilgiau kaip 7 mėnesius (jei esate traukiamas atsakomybėn už baudžiamąjį nusižengimą), 19 mėnesių (jei esate traukiamas atsakomybėn dėl nusikaltimo) arba 25 mėnesius (jei esate traukiamas atsakomybėn dėl itin sunkaus nusikaltimo).

C) Kokios yra mano teisės vykstant tyrimui?

i) Ar turiu teisę į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas?

Jeigu nesuprantate kalbos, kuria nagrinėjama byla, turite teisę į vertimo žodžiu paslaugas. Baudžiamajame procese turite teisę vartoti jums suprantamą kalbą. Jeigu reikia išversti svarbius dokumentus, įrašus ar sprendimus, nagrinėjant bylą jums bus suteiktos vertimo raštu paslaugos.

ii) Kokios yra mano teisės gauti informaciją ir susipažinti su bylos medžiaga?

Užbaigus tyrimą arba supaprastintą tyrimą jūs arba jūsų advokatas turi teisę išnagrinėti visą bylos medžiagą. Išnagrinėję medžiagą galite pateikti prašymą atlikti papildomus ikiteisminio tyrimo veiksmus.

Ikiteisminio tyrimo ir teisminio nagrinėjimo etapuose jūs ir jūsų advokatas turite teisę susipažinti su bylos medžiaga ir daryti išrašus, žymėtis pastabas ir daryti kopijas.

iii) Kokios yra mano teisės turėti advokatą ir reikalauti, kad apie mano padėtį

būtų informuota trečioji šalis?

Jeigu esate suimtas ar laikinai sulaikytas, turite teisę ne ilgiau kaip 20 minučių telefonu pasikalbėti su jūsų nurodytu asmeniu.

Turite teisę pasirinkti advokatą ir tartis su advokatu atskiruose baudžiamojo proceso etapuose. Vis dėlto negalite klausti advokato, kaip atsakyti į klausimą. Turite teisę reikalauti, kad jūsų advokatas dalyvautų apklausoje ir atliekant kitus procesinius veiksmus.

Jei jums taikomas kardomasis kalinimas arba atliekate bausmę, turite teisę pasikalbėti su advokatu nedalyvaujant kitiems asmenims.

iv) Kokios mano teisės gauti teisinę pagalbą?

Galite samdyti advokatą savo lėšomis. Tam tikrais atvejais turite teisę prašyti skirti advokatą.

v) Ką svarbu žinoti šiais klausimais:

a. Nekaltumo prezumpcija

Kiekvienas asmuo, kuriam iškelta baudžiamoji byla, laikomas nekaltu, kol jis nėra nuteistas galutiniu teismo nuosprendžiu.

b. Teisė tylėti ir neduoti parodymų prieš save

Baudžiamajame procese galite duoti parodymus, tačiau taip pat turite teisę tylėti. Niekas negali jūsų versti duoti parodymus arba prisipažinti.

c. Įrodinėjimo pareiga

Teisėsaugos institucijos privalo surinkti įrodymus. Kita vertus, jūs, kaip kaltinamasis, turite teisę rinkti įrodymus, tačiau neprivalote to daryti.

Teisėsaugos institucijos turi aiškiai išdėstyti jūsų kaltę įrodančius ir jus išteisinančius įrodymus.

vi) Kokios specialiosios apsaugos priemonės taikomos vaikams?

Baudžiamoji byla nekeliama arba netešiama ir turi būti nutraukta, jeigu kaltinamasis yra asmuo, kuris negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn dėl to, kad yra nepilnametis.

Teisėtas nepilnamečio atstovas gali atlikti veiksmus nepilnamečio vardu, pavyzdžiui, pasirinkti advokatą ir teikti prašymus bei skundus. Teisėtas atstovas gali dalyvauti visuose procesiniuose veiksmuose, kuriuose dalyvauja kaltinamasis.

Nepilnamečiui pateikus kaltinimus, jis turi turėti advokatą. Jeigu nepilnametis negali pats pasirinkti advokato, jam advokatas paskiriamas.

Jeigu nusikalstamos veikos padarymo momentu nepilnametis yra jaunesnis kaip penkiolikos metų, visada turi būti išnagrinėtas jo gebėjimas suprasti, kad veika yra neteisėta, ir kontroliuoti savo veiksmus. Jei pirmiau nurodytos sąlygos neįvykdytos, nepilnametis negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn.

Net jeigu yra teisinis pagrindas, nepilnametis gali būti sulaikytas tik tuo atveju, jeigu sulaikymo tikslai negali būti pasiekti kitomis priemonėmis.

Kompetentingas teismas gali perduoti bylą nagrinėti teismui, kurio jurisdikcijoje gyvena nepilnametis, arba kitam teismui, kuriame nagrinėjant bylą tikėtina, kad bus pasiektas bylos nagrinėjimo tikslas.

vii) Kokios specialiosios apsaugos priemonės taikomos pažeidžiamiesiems įtariamiesiems?

Baudžiamajame procese pažeidžiami asmenys yra asmenys, kurie dėl savo amžiaus, psichinės ar fizinės būklės negali suprasti baudžiamojo proceso ir negali veiksmingai jame dalyvauti.

Jų negalima kaip nors diskriminuoti naudojimosi savo procesinėmis teisėmis požiūriu.

Asmenys, turintys psichikos sutrikimų ar fizinę / jutimo negalią, turi būti laikomi pažeidžiamais.

Pažeidžiami asmenys ir jų teisėti atstovai (pavyzdžiui, teismo paskirtas globėjas) arba tinkami suaugę asmenys (pavyzdžiui, giminaičiai) turi būti informuoti apie visas specialiąsias procesines teises.

Policijai apklausiant pažeidžiamus asmenis turi būti daromi vaizdo ir garso įrašai.

Pažeidžiamųjų asmenų atveju laisvės atėmimo priemonė iki apkaltinamojo nuosprendžio turi būti taikoma tik kraštutiniu atveju. Tokia priemonė turėtų būti proporcinga ir įgyvendinama užtikrinant tinkamas sąlygas, atsižvelgiant į jų specialiuosius poreikius.

Visame baudžiamajame procese turi būti užtikrinta tokių asmenų privatumo, asmens neliečiamybės ir asmens duomenų apsauga.

D) Kokie teisiniai terminai taikomi vykdant tyrimą?

Turite teisę reikalauti, kad jūsų byla būtų išnagrinėta per pagrįstą laikotarpį.

Baudžiamojo nusižengimo, nusikaltimo ar itin sunkaus nusikaltimo atvejais tyrimas atitinkamai turėtų būti užbaigtas per du, keturis arba šešis mėnesius. Vis dėlto laikytis šių terminų nėra teisiškai privaloma.

Galite pateikti skundą prokurorui, reikalaudamas, kad būtų įvertinti policijos veiksmai ir pašalinti vėlavimai atliekant tyrimą. Prokuroras jus turi informuoti apie tokio vertinimo išvadas.

E) Kokie yra ikiteisminio tyrimo veiksmai, įskaitant kardomajam kalinimui alternatyvias priemones ir perkėlimo į kilmės valstybę galimybes (Europos teisminės priežiūros orderis)?

Ikiteisminis tyrimas yra baudžiamojo proceso etapas, trunkantis nuo baudžiamojo persekiojimo pradžios iki pateikiamas kaltinamasis aktas, pasiūloma sudaryti susitarimą dėl išankstinio kaltės pripažinimo arba teisės saugos institucija priima galutinį sprendimą dėl bylos esmės.

Atliekant ikiteisminį tyrimą iš esmės renkami ir saugomi įrodymai bei rengiama medžiaga, kuri yra pagrindas tolimesniems sprendimams priimti.

Baudžiamasis persekiojimas pradedamas priėmus sprendimą pradėti baudžiamąjį persekiojimą arba vykdant užtikrinimo, vienetinius arba imperatyvius veiksmus.

Kardomasis kalinimas gali būti pakeistas laidavimu, užstatu ar priežiūra. Tokios alternatyvios priemonės gali būti taikomos tik tuo atveju, kai kardomasis kalinimas taikomas dėl pabėgimo grėsmės ir kaip prevencinio sulaikymo priemonė. Šias alternatyvias priemones teismas gali taikyti, jeigu piliečių asociacija ar patikimas asmuo laiduoja už jūsų gerą elgesį arba jeigu jūs pasirašytinai įsipareigojate nedaryti nusikalstamų veikų, arba jeigu kardomojo kalinimo tikslas gali būti pasiektas prižiūrint probuotojui.

Teismas taip pat gali sutikti taikyti finansinę garantiją (piniginį užstatą) kaip alternatyvą kardomajam kalinimui, siekiant išvengti pabėgimo grėsmės, arba prevenciniam sulaikymui. Jei pažeidžiate taisykles, finansinė garantija atitenka valstybei ir jums bus pritaikytas kardomasis kalinimas.

Jeigu jums taikoma viena iš kardomojo kalinimo alternatyvų, teismas jums gali nustatyti pagrįstus įpareigojimus ar

apribojimus (pavyzdžiui, draudimą išvykti iš šalies, išvykti iš tam tikros vietovės, susitikti su tam tikrais asmenimis, vairuoti transporto priemonę ir kt.).

Europos teisminės priežiūros orderiu siekiama užtikrinti geresnę visuomenės apsaugą, suteikiant galimybę jums, kaip vienoje valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui, kuriam kitoje valstybėje narėje iškelta baudžiamoji byla, būti prižiūrimam valstybės, kurioje jūs gyvenate laukdami teismo nagrinėjimo, institucijų.

Tai kardomajam kalinimui alternatyvi priemonė, kai priežiūros vykdymą kontroliuoja gyvenamosios vietos valstybė narė. Jei tokios priemonės nevykdomos, valstybė narė grąžina asmenį kilmės valstybei narei.

Nors toks sprendimas taikomas visų nusikalstamų veikų atvejais ir nėra taikomas tik tam tikro sunkumo nusikalstamoms veikoms, paprastai priežiūros priemonės turėtų būti taikomos nesunkių nusikalstamų veikų atvejais.

■ Paskutinis naujinimas: 21/11/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.